



**Анализ на данните за нотификациите по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF), свързани с диетични храни, хранителни добавки и усилващи храни за първото тримесечие на 2020 г. (01.01 – 31.03.2020)**

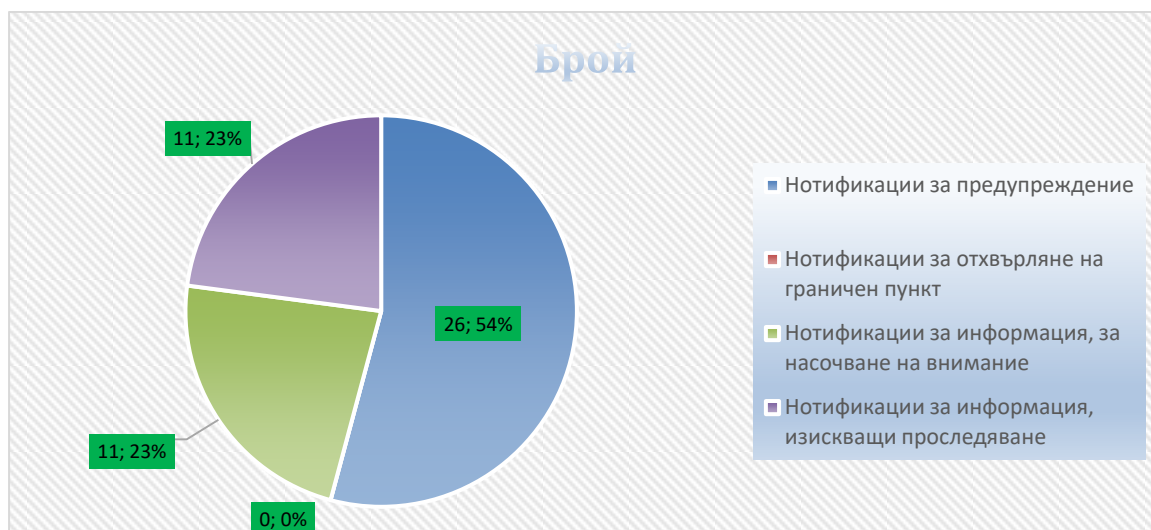
Системата за бързо предупреждение на храни и фуражи (RASFF), която е обща за всички държави членки, е създадена с Регламент (ЕО) № 178/2002<sup>1</sup>. Системата подпомага държавите членки при действията им, като позволява бърз обмен на информация за рисковете, произтичащи от храни или фуражи и за мерките, които са взети или предстои да бъдат взети за овладяване на тези рискове и има за цел да предостави на контролните органи добре функциониращ инструмент за уведомяване за рискове за здравето на човека, произтичащи от храни или фуражи.

Законова база за функционирането на системата:

- член 50 от Регламент (ЕО) № 178/2002;
- Регламент (ЕС) № 16/2011 за установяване на мерки за прилагане за Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи;
- член 30б от Закон за храните;
- член 47 от Закон за фуражите.

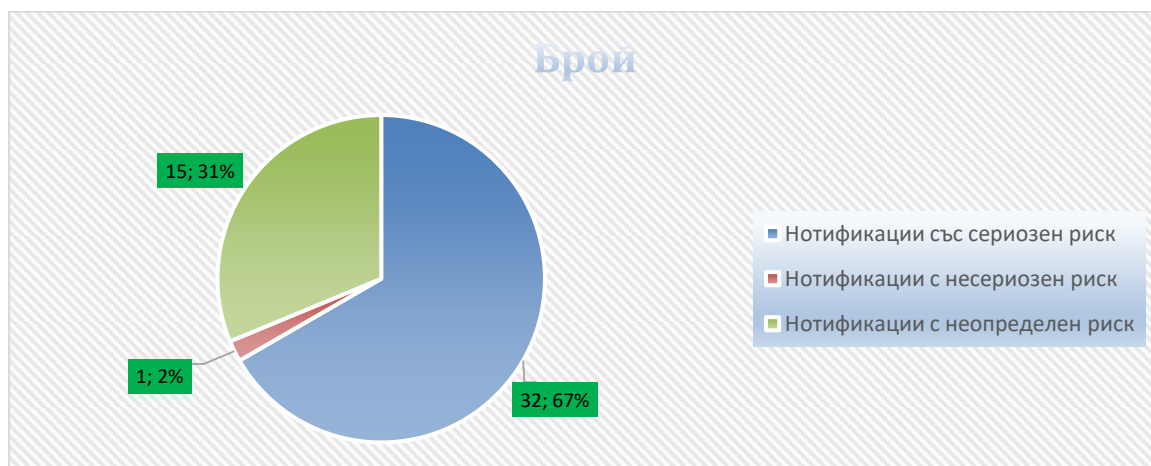
През първото тримесечие на 2020 г. в Системата за бързо предупреждение на храни и фуражи (RASFF) са били обработени общо 48 бр. нотификации (116 бр. за първото тримесечие на 2019г.), свързани с диетични храни, хранителни добавки и усилващи храни. От тях 26 бр. (33 бр. за първото тримесечие на 2019 г.) са нотификации за предупреждение, 11 бр. (19 бр. за първото тримесечие на 2019 г.) са нотификации за информация, които изискват проследяване, 11 бр. (63бр. за първото тримесечие на 2019 г.) са нотификации за информация за насочване на внимание, няма нотификации за отхвърляне на граничен пункт (1 бр. за първото тримесечие на 2019 г.) (*Фигура 1*).

<sup>1</sup> Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните



**Фигура 1**

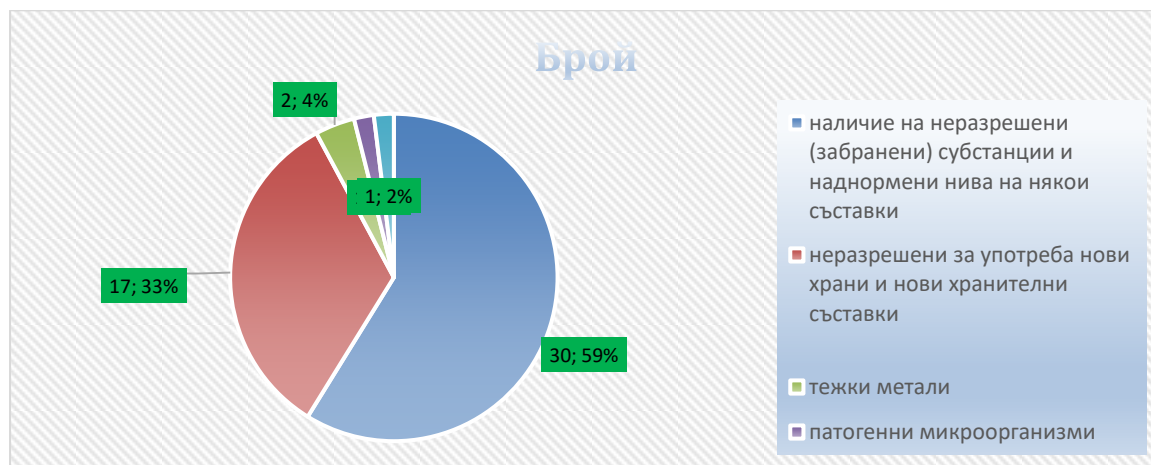
При 32 от случаите, изискващи нотификация (86 бр. за първото тримесечие на 2019 г.), рискът за здравето на консуматорите е оценен, като сериозен. При една нотификация, рискът е оценен, като несериозен и в 15 бр. от случаите, той е неопределен (**Фигура 2**).



Идентифицирани са следните несъответствия, представляващи риск за здравето на хората (**Фигура 3**):

- наличие на неразрешени (забранени) субстанции и наднормени нива на някои вещества – 30 бр. Сред тях преобладават нотификациите за неразрешено използване на *tetrahydrocannabinol* (THC) в продукти на конопена основа (14 бр.) и нотификациите за установяване на онлайн търговия с неразрешения *2,4-dinitrophenol* (DNP) (6 бр.). Не малка част от нотификациите се отнасят до наличието на други неразрешени субстанции, като *dimethylamylamin* (DMAA), йохимбин, силденафил. Малка част от нотификациите се отнасят до наднормени нива на някои вещества, като витамин В6, витамин Д3 и куркумин;

2. неразрешени за употреба нови храни и нови хранителни съставки – 17 бр.;
3. тежки метали – 2 бр. (твърде високо ниво на олово в хранителни добавки);
4. патогенни микроорганизми – 1 бр. ентеротоксин, продуциращия *Bacillus cereus* в протеинови блокчета;
5. необявяване на алергени – 1 бр. (яйца във фъстъчени блокчета).



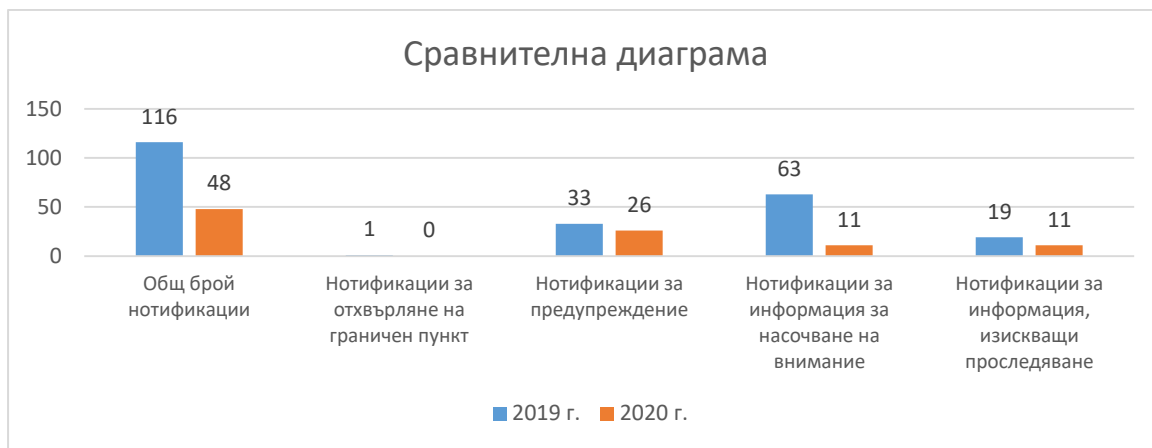
**Фигура 3**

По отношение на държавите на произход, нотифицираните продукти произхождат предимно от Обединено Кралство (12 бр. нотификации), САЩ (11 бр. нотификации), следвани от Холандия (5 бр. нотификации), Австрия (3 бр.), Франция, Ирландия, Испания, Германия, Полша, Китай, Северна Македония, Турция, Хонг Конг, Мароко и Канада (по 1 бр.). Шест нотификации касаят продукти, обект на онлайн търговия, а една нотификация се отнася до продукт с неизвестен произход.

България е упомената в 2 бр. нотификации. И двете нотификации са нотификации за предупреждение и рискът за консуматора е определен, като сериозен. Нотификациите се отнасят до: риск от твърде висок прием на витамин В6 от хранителна добавка (България е сред държавите, в които е разпространен нотифицирания продукт) и наличие на неразрешена субстанция силданефил в хранителна добавка от Турция (България е нотифицирана, като държава, през която продуктът е доставен на територията на издалата нотификацията държава).

#### **Сравнителен анализ за движението на нотификациите, касаещи диетични храни, хранителни добавки и усилващи храни, спрямо същия период на 2019 г.**

За първото тримесечие на 2019 година, общият брой на нотификациите е 116 бр. Този брой многократно надвишава броя на нотификациите за отчетния период (48 бр.). Виж. **Фигура 4**.



**Фигура 4**

Относно класификацията на риска, и през двата сравнявани периода при по-голяма част от случаите, изискващи нотификация, рискът за консуматора е определен за сериозен (Фигура 5).



**Фигура 5**

**Сравнителен анализ за движението на нотификациите за България, спрямо същия период на 2019 г.**

Няма съществена разлика в броя на нотификациите, в които е упомената България между двата сравнявани периода (3 бр. за първото тримесечие на 2019 г. и 2 бр. през първото тримесечие на 2020 г.).

**Изводи и тенденции:**

На базата на проучването на данните от RASFF относно диетични храни, хранителни добавки и усилващи храни, за първото тримесечие на 2020 г. могат да се направят следните изводи:

1. През първото тримесечие на 2020 г., се наблюдава тенденция към снижаване на общия брой на нотификациите, в сравнение с четирите тримесечия на 2019 г., но през първото тримесечие на 2020 г. делът на нотификациите за предупреждение е по-голям (54% от общия брой на нотификациите);

2. Нотификациите, при които рискът е определен, като сериозен продължават да са преобладаващи на фона на общия брой на нотификациите (67%);
3. За първото тримесечие на 2019 г. значителен брой нотификации се отнасят до неразрешено използване на *tetrahydrocannabinol* (THC) в различни количества и в различни продукти на конопена основа. Онлайн търговията с неразрешена субстанция *2,4 Dinitrophenol* (DNP), за която е известно, че насърчава бързата загуба на тегло все още се установява в значителна степен.

**Изготвил:**

д-р Аксиния Антонова – главен експерт в дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“ при ЦОРХВ

22.05.2020 г.